



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: H. J.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem 225 08 Praha 5, Křížová 25

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27.3.2018, o starobní důchod

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, jímž žalovaná zamítla jeho odvolání proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 15.8.2017 č. j. R-15.8.2017-425/X o starobním důchodu a rozhodnutí ČSSZ ze dne 15.8.2017 potvrdila. Žalobce v žalobě jednak shrnul průběh řízení před správním orgánem, citoval závěry žalované a příslušnou právní úpravu a namítal, že žalovaná v napadeném rozhodnutí došla k závěru, že nesplnil podmínky § 37b a § 37c zákona o důchodovém pojištění pro snížení důchodového věku odečtením 7 roků od řádného důchodového věku, přičemž v této souvislosti vycházela z data zahájení výkonu jeho zaměstnání v hlubinném hornictví. Dle žalobce v napadeném rozhodnutí žalovaná směšuje dvě rozdílné věci, kterým je dovršení sníženého důchodového věku v 57 letech a 2 měsících a získání nejméně 14 roků zaměstnání v I. AA pracovní kategorii spolu s trváním zaměstnání v pracovní kategorii k 31.12.1992. Prvá podmínka se však týká určení důchodového věku podle § 37b a 37c zákona o důchodovém pojištění a druhá podle § 174 zákona o sociálním zabezpečení. Tyto předpisy se aplikují odděleně. Dle žalobce žalovaná nesprávně aplikovala ustanovení zákona o důchodovém pojištění, zákona o sociálním zabezpečení, nařízení vlády a příkaz ministra. Ohledně věku uvedl, že podmínkou § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení je dosažení věku 55 let a podmínkou § 174 odst. 1 písm. a) je dosažení věku 56 let. Dle § 74 zákona o důchodovém pojištění nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1.1.1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v 1. pracovní kategorii zůstávají zachovány i do současnosti. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk. Žalobce namítal, že v napadeném rozhodnutí žalovaná uvedla navíc další podmínku pro splnění kritérií věku, a to dosažení 55 let, resp. 56 let do 31.5.1992, resp. 31.12.1992. Žalobce má za to, že taková dodatečná podmínka je v rozporu se zákonem.
2. Co se týče doby odpracované žalobcem v pracovní kategorii žalobce poznamenal, že on i žalovaná se shodují, že do 31.10.1992 odpracoval více jak 14 let v I. AA pracovní kategorii a tuto práci musel k 31.10.1992 ukončit z důvodu dosažení 100 % nejvyšší přípustné expozice. Nesplnil tak podmínku § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení (zaměstnání nejméně 15 roků v I. AA pracovní kategorii), ani podmínku § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení (trvání zaměstnání v I. pracovní kategorii k 31.12.1992). Možnost prominutí obou těchto podmínek však řeší institut odstranění tvrdosti zákona na základě příkazu ministra, o což požádal a na což se ve svých námitkách odvolává. S tím se však žalovaná v napadeném rozhodnutí vůbec nevypořádala.
3. Vzhledem k tomu, že žalovaná v rozhodnutí o námitkách stanovila pro dosažení sníženého důchodového věku horníků dle § 21 odst. 1 písm. a), popř. § 174 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s § 74 zákona o důchodovém pojištění další dodatečnou podmínku (snížený důchodový věk musí být dosažen nejpozději v roce 1992), což nemá oporu v zákoně a nikterak se nevypořádala s možností a jeho požadavkem aplikovat v jeho případě institut odstranění tvrdosti zákona v souladu s příkazem ministra, zatížila rozhodnutí vadou, která způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí.

4. Žalobce rovněž namítal, že výklad ust. § 37b a § 37c zákona o důchodovém pojištění spočívající v tom, že se nevztahuje na pojištěnce, kteří začali pracovat v hlubinném hornictví před rokem 1993 je v rozporu se zákonem, a nebyl záměrem zákonodárce. Žalobce přitom odkázal na znění ust. § 37b odst. 2 a důvodovou zprávu k § 37b a § 37c zákona o důchodovém pojištění. Poznamenal, že v námitkách poukázal na rozpor požadavku žalované na zahájení práce v hlubinném hornictví až po roce 1992 se zněním § 37b odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. V napadeném rozhodnutí se žalovaná s těmito námitkami vypořádala zcela nedostatečně. Žalobce uzavřel, že vzhledem k tomu, že žalovaná v rozhodnutí o námitkách stanovila pro dosažení sníženého důchodového věku horníků dle § 37b a § 37c další dodatečnou podmínku (zahájení zaměstnání v hlubinném hornictví po 31.12.1992, jež nemá oporu v zákoně, a nedostatečně se vypořádala s jeho námitkami, jimiž na to poukazoval, zatížila své rozhodnutí další vadou, která způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí.
5. Žalovaná v písemném vyjádření navrhla zamítnutí žaloby. K námitkám ohledně posouzení nároku na snížení důchodového věku podle § 74 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 21 odst. 1 písm. a), popř. § 174 zákona o sociálním zabezpečení za použití článku I. části A odst. 7 přílohy č. III. k příkazu ministra žalovaná uvedla, že při rozhodování o nároku žalobce na snížení důchodového věku vycházela z potvrzení organizace ze dne 24.2.2016, v němž je uvedena doba zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v období od 1.9.1977 do 23.6. 1978 v rozsahu 296 dnů a v období od 26.6.1978 do 31.10.1992 v rozsahu 4 998 dnů, celkem 5 294 kalendářních dnů. Dle tohoto potvrzení tedy žalobce nezískal alespoň 15 roků v I. AA pracovní kategorii. Žalobce tuto skutečnost v námitkách ze dne 4.9.2017 nerozporoval a nečiní ji spornou ani v žalobě. Žalovaná k tomu dodala, že v rámci námitkového řízení organizace dopisem ze dne 20.2.2018 sdělila, že žalobce dosáhl celkový počet směn 5 115 v 10/1992, a to na produktivních kontech (ražby), a odkázala na předchozí potvrzení ze dne 25.4.2014, v němž je uvedena doba zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v období od 1.9. 1975 do 23.6.1978 v rozsahu 480 dnů a v období od 26.6.1978 do 31.10.1992 v rozsahu 4 635 dnů, celkem 5 115 kalendářních dnů. Žalovaná tedy dospěla k závěru, že žalobce nezískal alespoň 15 let zaměstnání v I. AA pracovní kategorii a nesplnil tak zákonné podmínky pro snížení důchodového věku na 55 let podle § 74 zákona o důchodovém pojištění a § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Žalovaná dále uvedla, že podle článku I části A bodu 7 písm. a) příkazu ministra č. 30/2006, ve znění dodatků č. 1 – 7, je pověřena, aby kladně rozhodovala o žádostech o odstranění tvrdosti zákona, jestliže půjde o žádosti o přiznání nebo úpravu starobního důchodu spojené s prominutím podmínky získání doby zaměstnání I. AA pracovní kategorie potřebné pro nárok na starobní důchod v 55 až 59 letech (§ 21 odst. 1 písm. a) nebo § 174 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení), jestliže příčinou nesplnění této podmínky bylo a) překročení nejvyšší přípustné expozice, šlo-li o zaměstnání v uranových dolech, b) skončení zaměstnání v I. AA pracovní kategorii ze zdravotních důvodů, anebo c) vojenské cvičení konané v průběhu zaměstnání I. AA pracovní kategorie, pokud doba chybějící do příslušné potřebné doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii činila nejvýše 364 dnů. Výkladem MPSV bylo upřesněno, že uvedené pověření nelze aplikovat v případech, kdy doba od ukončení výkonu zaměstnání I. AA pracovní kategorii do 31.12.1992 je kratší než počet dnů chybějících do splnění stanoveného rozsahu potřebné doby zaměstnání v preferované pracovní kategorii. Účelem tohoto

pověření totiž je odstranit tvrdost zákona v případech, kdy pojištěnec nezískal potřebný počet let v preferované pracovní kategorii do 31.12.1992 v důsledku shora vyjmenovaných důvodů, nikoliv z důvodu pozdního nastoupení k výkonu zaměstnání v preferované pracovní kategorii či z důvodů jiných. Jinými slovy, jestliže pojištěnec nezískal do 31.12.1992 potřebnou dobu zaměstnání I. AA pracovní kategorii a příčinou této skutečnosti nejsou shora uvedené důvody, tj. pojištěnec by do 31.12.1992 nezískal potřebnou dobu zaměstnání v I. AA pracovní kategorii, i kdyby shora uvedené důvody nenastaly, pověření ministra se dle výkladu MPSV na daného pojištěnce nevztahuje. Ve spisové dokumentaci žalobce se nachází žádost o odstranění tvrdosti zákona ze dne 6.11.2015, která byla podána spolu s žádostí o starobní důchod ze dne 9.11.2015. O těchto žádostech bylo již pravomocně rozhodnuto rozhodnutími č. I a II ze dne 25.4.2016. Žádosti o odstranění tvrdosti zákona nebylo vyhověno s přihlédnutím ke shora uvedenému výkladu MPSV, neboť žalobce ukončil výkon zaměstnání I. AA pracovní kategorii dnem 31.10.1992. Příčinou nezískání 15 let zaměstnání v I. AA pracovní kategorii do 31.12.1992 pro nárok na snížení důchodového věku na 55 let v jeho případě tedy nebylo dosažení nejvyšší přípustné expozice ke dni 31.10.1992 a ukončení výkonu zaměstnání I. AA pracovní kategorie z tohoto důvodu (příčiny), neboť žalobce by 15 let zaměstnání I. AA pracovní kategorii v období do 31.12.1992 nezískal, i pokud by dál pokračoval ve výkonu zaměstnání I. AA pracovní kategorie. Námitky podané proti těmto rozhodnutím byly zamítnuty rozhodnutím ze dne 2.11.2016.

6. Žalovaná dále uvedla, že k žádosti o starobní důchod podané dne 6.2.2017 s datem přiznání od 18.4.2017 nebyla žádost o odstranění tvrdosti zákona připojena, požadavek v této věci žalobce uvedl teprve v námitkách ze dne 4.9.2017 podaných proti rozhodnutí ze dne 15.8. 2017. Rozhodnutím ze dne 15.8.2017 byl posuzován toliko zákonný nárok. Splnění podmínek pro aplikaci pověření ministra k odstranění tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, se naproti tomu posuzuje samostatně na základě žádosti o odstranění tvrdosti zákona, neboť odstranění tvrdosti zákona je samo o sobě mimořádným řešením, které přichází v úvahu tam, kde zákonné podmínky pro vznik nároku na dávkové plnění splněny nejsou. Procesně tedy žalovaná nejprve rozhoduje o zákonném nároku a teprve poté je možno přistoupit k vydání rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti zákona. Skutečnost, že v daném případě žalovaná rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti zákona v prvním stupni nevydala, je dána tím, že žalobce novou žádost o odstranění tvrdosti zákona nepodal.
7. Žalovaná konstatovala, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí o námitkách ze dne 27.3.2018 č.j. X však bylo mylně uvedeno, že tím, že účastník řízení nedosáhl sníženého důchodového věku 55 let, resp. 56 let do 31.12.1992 ani neodpracoval v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech nejméně 15 roků, i když v uvedeném zaměstnání odpracoval 14 roků, přičemž takové zaměstnání netrvalo ke dni 31.12.1992, nelze bez dalších právních předpisů upravujících důchodového nároky horníků po datu 31.12.1995 posoudit nárok na tzv. hornický starobní důchod. Žalovaná připustila, že takto uvedené podmínky pro vznik nároku na snížení důchodového věku jsou zčásti formulovány zmatečně, resp. chybně, neboť „podmínka“ dosažení důchodového věku 55 let, popř. 56 let, ve lhůtě do 31.12.1992, z dikce ani účelu zákona nevyplývá.

8. Žalovaná dále uvedla, že podle § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 69/2015 Sb., se toto nařízení vztahuje na osoby, které a) vykonávaly před 1. 1. 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, (dále jen „zaměstnání v hornictví“), b) odpracovaly v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo, pokud výkon zaměstnání v hornictví skončily z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, odpracovaly před 1.1.2009 v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 081 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 1 981 směn. Počet těchto odpracovaných směn za dobu před 1.1.1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hornictví se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru; za dobu po 31.12.1992 se za odpracovanou směnu považuje každá směna, v níž osoba uvedená v písmenu a) po převážnou část vykonávala podle potvrzení vydaného podle § 4 pod zemí zaměstnání v hornictví, a c) nesplnily podmínky uvedené v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, pro stanovení důchodového věku 55 let. Podle § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. u osob uvedených v § 1, které a) nesplnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, se důchodový věk stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 1. ledna 2010, se odečte 5 let, b) splnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, důchodový věk činí 55 let a 6 měsíců; za důchodový věk se přitom považuje věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce, a neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce. Účelem přijetí nařízení vlády č. 363/2009 Sb. nebylo zmírnit podmínky stanovené právními předpisy účinnými před 1.1.1996 pro snížení důchodového věku u zaměstnanců vykonávajících „zaměstnání v hornictví“, ale stanovit nový nárok na snížení důchodového věku dalšímu okruhu horníků, kteří začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných (uranových) dolech před 1. 1. 1993, ve výkonu tohoto zaměstnání pokračovali i po 31.12.1992, avšak z důvodu zrušení zařazování zaměstnání do pracovních kategorií zákonem č. 235/1992 Sb. nesplnili podmínky pro snížení důchodového věku na 55 let podle ZSZ.1
9. Podmínku výkonu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných (uranových) dolech i po 31.12.1992 lze mimo to dovodit již z názvu nařízení, kde je uvedeno „začali vykonávat ...“, nikoliv „vykonávali....“, a dále z dikce § 1 písm. b) nařízení vlády č. 363/2009 Sb., ve znění účinném do 31.5.2015, v němž se uvádí „odpracovaly před 1. lednem 2009 v zaměstnání v hornictví aspoň 3300 směn ...“. Uvedené ustanovení tedy odkazovalo na směny odpracované primárně po 31.12.1992, neboť před 1.1.1993 nebylo podmínkou pro snížení důchodového věku získání určitého počtu odpracovaných směn, ale odpracovaných let v preferované pracovní kategorii. Z tohoto důvodu byl ostatně zákonodárce nucen přijmout i

- pravidlo pro přepočítání kalendářních dnů získaných v zaměstnání v hornictví před 1.1.1993 na „směny“. Nařízení vlády č. 363/2009 Sb. tedy nelze aplikovat pouze na základě prostého přepočtu kalendářních dnů získaných v I. AA (URAN) pracovní kategorii jen za období před 1. 1. 1993, pokud pojištěnec zároveň nezískal po 31.12.1992 směny odpracované v zaměstnání v hornictví, neboť cílovou skupinou uvedeného nařízení nejsou všichni horníci, ale jen někteří, tj. v daném případě ti, kteří začali vykonávat zaměstnání I. AA pracovní kategorie před 1.1.1993 a pokračovali ve výkonu tohoto zaměstnání i po 31.12. 1992.
10. Žalovaná v této souvislosti odkázala na důvodovou zprávu k návrhu nařízení vlády č. 69/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 363/2009 Sb., v níž se mimo jiné uvádí, že nařízení vlády č. 363/2009 Sb. obsahuje dvě klíčová data a vztahuje se na horníky, kteří a) nastoupili do zvlášť preferovaného zaměstnání, tj. „zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech“ („zaměstnání I. AA pracovní kategorie“), před zrušením pracovních kategorií, tj. před 1. 1. 1993, a b) do 31. 12. 2008 splnili diferencované podmínky odpracování určitého počtu směn v podzemí hlubinných dolů.
 11. Poukázala na to, že žalobce v období po 31.12.1992 nevykonával zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, neodfáral tedy žádnou směnu a nespadá tak do osobního rozsahu nařízení vlády č. 363/2009 Sb. Nároky na snížení důchodového věku na základě odpracovaných let v I. AA (URAN) pracovní kategorii před 1. 1. 1993 neupravuje nařízení vlády č. 363/2009 Sb., ale § 74 a § 76 ZDP a právní předpisy platné před 1. 1. 1996.
 12. Žalovaná poznamenala, že se shora uvedeným právním názorem žalované se ztotožnil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17.1.2017 č. j. 5 Ads 223/2016 – 40, v němž mimo jiné uvedl, že s užitím systematického, teleologického a historického výkladu lze dospět k závěru, že nařízení č. 363/2009 Sb. skutečně na případ žalobce (který po 31.12.1992 nevykonával zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech) nelze aplikovat, neboť ten není horníkem, který vykonával zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v uranových dolech ke dni zrušení pracovních kategorií (31.12.1992) a pokračoval v něm i po tomto dni, protože by mu bylo zabráněno v získávání další doby zaměstnání potřebné pro stanovení nižšího důchodového věku.
 13. V odůvodnění napadeného rozhodnutí o námitkách (stejně tak jako v předchozím rozhodnutí o námitkách ze dne 2.11.2016) byla žalobci poskytnuta chybná informace, že mu vzniká nárok na snížení důchodového věku podle § 2 písm. a) nařízení vlády č. 363/2009 Sb. (dnem 18.4.2019). Žalobce naopak podmínky nařízení vlády č. 363/2009 Sb. pro snížení důchodového věku nesplňuje, jak bylo správně uvedeno v prvostupňovém rozhodnutí ze dne 15.8.2017 (jež bylo napadeným rozhodnutím potvrzeno).
 14. Žalovaná dále uvedla, že podle § 37b odst. 1 ZDP mají nárok na snížení důchodového věku pojištěnci, kteří a) před 1. 10. 2016 začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (dále jen "zaměstnání v hlubinném hornictví") a b) v zaměstnání v hlubinném hornictví odpracovali celkem aspoň 1. 3 300 směn, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo 2. 3 081 směn, pokud zaměstnání v hlubinném hornictví skončilo z

důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 1 981 směn, pokud toto zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice.

15. Podle § 37b odst. 2 ZDP směnou v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu po 31.12. 1992 se rozumí taková směna, v níž pojištěnec vykonával zaměstnání v hlubinném hornictví po převážnou část pod zemí. Počet směn v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu před 1.1.1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hlubinném hornictví, které bylo podle právních předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru. Podle § 37b odst. 3 ZDP se ustanovení dílu čtvrtého (zvláštní ustanovení o starobním důchodu některých pracujících v hornictví) nevztahují na pojištěnce, jimž byl při přiznání starobního důchodu důchodový věk stanoven podle prováděcího právního předpisu vydaného podle § 107 odst. 2 ZDP (tj. podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb.). Podle § 37c odst. 1 ZDP důchodový věk pojištěnce uvedeného v § 37b se stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 se odečte 7 let; při stanovení důchodového věku tohoto pojištěnce se u žen postupuje stejně jako u mužů stejného data narození (snížení důchodového věku o 7 let bylo doplněno až na základě pozměňovacího návrhu, vládní návrh zákona tuto změnu neobsahoval).
16. Žalovaná odkázala na důvodovou zprávu, dle níž primárním účelem shora uvedené právní úpravy je upravit důchodové nároky horníků, kteří do zaměstnání v hlubinném hornictví nastoupili či nastoupí po 31.12. 1992 a (nebo) nesplnili či nesplní zvláštní podmínku potřebné doby specifikovaného zaměstnání do 31.12.2008 (tato časová podmínka stanovená v nařízení vlády č. 363/2009 Sb. byla odstraněna novelou tohoto nařízení provedenou nařízením vlády č. 69/2015 Sb.). Shora uvedená zákonná úprava tak převzala podmínky zakotvené v nařízení vlády č. 363/2009 Sb., pouze s tím rozdílem, že byla odstraněna jedna z limitujících podmínek pro aplikaci nařízení vlády č. 363/2009 Sb., a to vstup do zaměstnání v hlubinném hornictví před rokem 1993 (pro aplikaci nařízení vlády č. 363/2009 Sb. je vyžadován výkon zaměstnání v hlubinném hornictví před 1.1.1993 i po 31.12.1992). 2 Smyslem vypuštění podmínky nástupu do zaměstnání I. AA pracovní kategorie před 1.1.1993 v případě zákona č. 213/2016 Sb. bylo pouze rozšířit stanovené nároky i na zaměstnance, kteří výkon zaměstnání v hlubinném hornictví zahájili až po 31.12.1992 (nejpozději však před 1.10.2016), neboť na ty se nařízení vlády č. 363/2009 Sb. ani po provedené novelizaci nevztahuje. V žádném případě však účelem zmíněné právní úpravy nebylo nahradit právní úpravu platnou před 1.1.1996 či snížit důchodový věk ještě níže, než stanoví nařízení vlády č. 363/2009 Sb. (pozměňovací poslanecký návrh změnil pouze „číslovku“, nikoliv účel zákona a zásady, o něž se právní úprava opírá).
17. Stejně tak jako u nařízení vlády č. 363/2009 Sb. tedy i zde platí, že s použitím systematického, teleologického a historického výkladu lze s ohledem na dosavadní vývoj relevantní právní úpravy dospět k závěru, že na pojištěnce, kteří veškerou dobu zaměstnání v I. AA pracovní kategorii odpracovali pouze před 1.1.1993 (tzv. v době, kdy pracovní kategorie ještě nebyly zrušeny), zákon č. 213/2016 Sb. nedopadá. Pro vznik nároku na snížení důchodového věku podle § 37b ZDP tedy žalovaná ve smyslu platné právní úpravy nevyžaduje, aby k započetí výkonu zaměstnání v hlubinném

- hornictví došlo až po 31.12. 1992, ale to, aby pojištěnec zaměstnání v hlubinném hornictví vykonával i po 31.12.1992 (popř. je dostačující výkon jen po 31.12.1992).
18. Žalovaná uzavřela, že před vydáním napadeného rozhodnutí prováděla šetření doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii, které však nevedlo k závěru, že by žalobce získal alespoň 15 let zaměstnání v I. AA pracovní kategorii. Nové šetření ohledně doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii bylo zahájeno až na základě žádosti žalobce doručené dne 25. 5. 2018, v níž požaduje opravu údajů na OLDP.
 19. Původní žádost o odstranění tvrdosti zákona, která se týkala nároku na snížení důchodového věku podle § 21 odst. 1 písm. a) či § 174 ZSZ, byla pravomocně zamítnuta již rozhodnutím č. II ze dne 25.4.2016, přičemž v námitkách proti rozhodnutí ze dne 15.8.2017 (jímž bylo rozhodováno o žádosti o starobní důchod podané dne 6.2.2017, tj. o zákonném nároku) žalobce de facto brojil proti chybnému postupu žalované při posouzení jeho žádosti o odstranění tvrdosti zákona a dále proti neuznání nároku na snížení důchodového věku podle nařízení vlády č. 363/2009 Sb. a § 37b ZDP (v žádosti o starobní důchod je uvedeno požadované datum přiznání od 18.4.2017).
 20. Pokud jde o právní posouzení nároku na snížení důchodového věku podle § 2 písm. a) nařízení vlády č. 363/2009 Sb. (18.4.2019) a § 37b ZDP (18.4.2017), žalovaná setrvala na svém právním závěru, tedy že žalobci nárok na snížení důchodového věku podle těchto ustanovení nevznikl. Ve věci nároku na snížení důchodového věku na 55 let podle § 74 ZDP a § 21 odst. 1 písm. a) ZSZ bylo opětovně zahájeno šetření na základě žádosti žalobce doručené dne 25.5.2018, v níž sporuje údaje na OLDP. Závěr, zda žalobci vznikl nárok na starobní důchod od dosažení 55 let věku, tedy žalovaná může učinit a vydat o tom správní rozhodnutí až po ukončení tohoto správního řízení.
 21. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí i zákonnost správního řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu jeho vydání (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů), v mezích žalobních bodů, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. V souladu s ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. rozhodl soud bez nařízení jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaná ve stanovené lhůtě nesouhlas s rozhodnutím soudu bez nařízení jednání nevyjádřila.
 22. Ze správního spisu se podává, že žalobce požádal 6.2.2017 o starobní důchod s datem jeho přiznání od 18.4.2017. Z evidenčních listů důchodového zabezpečení vydaných organizací OKD, k. p., Důlní závod 24 Ostrava ze dne 28.5.1984 a organizací OKD, a. s. Ostrava, Výstavba OKD, Důlní závod 22 ze dne 22.4.1993, z listiny označené jako potvrzení o skutečnostech rozhodných pro vznik nároku na starobní důchod ze dne 24.2.2016, přílohy k žádosti o důchod vydané VOKD, a.s. Ostrava ze dne 18.5.2015, potvrzení VOKD, a.s. Ostrava ze dne 8.2.2016 bylo zjištěno, že žalobce získal v období od 1.9.1977 do 31.10.1992 celkem 5 294 dnů v I. AA pracovní kategorii. Zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice dne 31.10.1992. Po 31.12.1992 žalobce již neodpracoval ani jednu směnu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném dole. Žalobce do 31.10.1992 získal 14 let a 184 dnů zaměstnání v I. AA pracovní kategorii. Uvedené žalobce nečinil sporným.

23. Podle ust. § 74 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1.1.1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány do 31.12.2018. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
24. Podle ust. § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění do 31.12.1995 (dále jen zákon o sociálním zabezpečení), občan má nárok na starobní důchod, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku aspoň 55 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech.
25. Podle ust. § 174 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, občan, který vykonával před 1.1.1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popř. službu I. nebo II. kategorii funkcí, má po 31.12.1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň 56 let, byl-li zaměstnán nejméně 14 roků zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), popř. 9,5 roků, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 19 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) anebo 19 roků ve službě I. kategorie funkcí.
26. Za situace, kdy bylo zjištěno, že žalobce vykonával zaměstnání v I. AA pracovní kategorii od 1.9.1977 do 23.6.1978 a v období od 26.6.1978 do 31.10.1992, kdy dosáhl nejvyšší přípustné expozice, celkem tedy v podzemí odpracoval 5 294 kalendářních dnů, tj. 14 roků a 184 dny, je správný závěr žalovaného, že žalobce nesplnil podmínku vyplývající z § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, tj. podmínku zaměstnání nejméně 15 roků v I. AA pracovní kategorii, ani podmínku danou § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení, tj. trvání zaměstnání v I. pracovní kategorii k 31.12.1992, z čehož plyne závěr, že žalobce nesplnil zákonné podmínky pro snížení důchodového věku na 55 let podle § 74 zákona o důchodovém pojištění a § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. K žalobcem namítané možnosti odstranění tvrdosti zákona odkazem na příkaz ministra č. 30/2006, ve znění jeho dodatků, je nutno vyjít z toho, že tento příkaz se ve vztahu k projednávané věci týká prominutí nutnosti získání doby zaměstnání v I. AA pracovní kategorii stanovené v § 21 odst. 1 písm. a) a § 174 zákona o sociálním zabezpečení při splnění dalších podmínek v tomto příkazu uvedených a nedopadá na aplikaci nařízení vlády č. 363/2009 Sb., či § 37b zákona o důchodovém pojištění, jak správně poznamenává žalovaná. O žádosti žalobce o odstranění tvrdosti zákona ze dne 6.11.2015, která byla podána současně s žádostí o starobní důchod ze dne 9.11.2015 bylo již pravomocně rozhodnuto rozhodnutími č. I a II č. j. 1-2R-25.4.2016-425/X ze dne 25.4.2016. Žádost byla zamítnuta. Námitky žalobce proti uvedeným rozhodnutím byly žalovanou rozhodnutím ze dne 2.11.2016 č. j. X zamítnuty a uvedená rozhodnutí ČSSZ č. 1 a 2 č. j. 1-2R-25.4.2016-425/X ze dne 25.4.2016 byla potvrzena. K tomu soud dále uvádí, že ze správního spisu neplyne, že by k žádosti o starobní důchod podané žalobcem 6.2.2017 s datem přiznání od 18.4.2017 (posuzovaná věc) žalobce podal žádost o odstranění tvrdosti zákona. Toto uplatnil až v námitkách proti rozhodnutí ze dne 15.8.2017 č. j. R-15.8.2017-425/X, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání starobního důchodu ze dne 6.2.2017. Žalovaná dle názoru soudu postupovala správně, když nejprve rozhodla o zákonném

nároku, přičemž teprve poté je možno přistoupit k vydání rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti zákona.

27. Podle § 1 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, toto nařízení se vztahuje na osoby, které a) vykonávaly před 1.1.1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let (dále jen „zaměstnání v hornictví“), b) odpracovaly v zaměstnání v hornictví aspoň 3 300 směn, popř., jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo, pokud výkon zaměstnání v hornictví skončily z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, odpracovaly před 1.1.2009 v zaměstnání v hornictví celkem aspoň 3 081 směn, popř., jde-li o zaměstnání v hornictví v uranových dolech, 1 981 směn. Počet těchto odpracovaných směn za dobu před 1.1.1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hornictví se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru; za dobu po 31.12.1992 se za odpracovanou směnu považuje každá směna, v níž osoba uvedená v písmenu a) po převážnou část vykonávala podle potvrzení vydaného podle § 4 podzemí zaměstnání v hornictví, a c) nesplnily podmínky uvedené v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31.12.1995, pro stanovení důchodového věku 55 let.
28. Podle § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., u osob uvedených v § 1, které a) nesplnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, se důchodový věk stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 1. ledna 2010, se odečte 5 let, b) splnily podmínky pro stanovení důchodového věku podle § 174 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. prosince 1995, důchodový věk činí 55 let a 6 měsíců; za důchodový věk se přitom považuje věk dosažený v posledním přičteném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce, a neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni posledního přičteného kalendářního měsíce.
29. Krajský soud sdílí názor žalované, že žalobce podmínky nařízení vlády č. 363/2009 Sb. pro snížení důchodového věku nesplňuje. Žalobce totiž po 31.12.1992 zaměstnání v hlubinných dolech již nevykonával. V daných souvislostech je příléhavý odkaz žalované na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 5. Ads 223/2016-40. Krajský soud odkazuje rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.10.2016 č. j. 3 Ads 258/2015-27. Z označených rozhodnutí Nejvyššího správního soudu plyne závěr, že nařízení č. 363/2009 Sb., bylo vydáno na základě zmocnění obsaženého v § 107 odst. 4 zákona ve znění účinném od 1.7.2009. Cílem tohoto zákonného zmocnění bylo stanovení nižšího důchodového věku horníkům, kteří vykonávali zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před 1.1.1993 zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod po dosažení věku aspoň 55 let, toto zaměstnání přitom vykonávali před rokem 1993 i následně po zrušení pracovních kategorií od 1.1.1993 a kteří právě v důsledku zrušení pracovních kategorií nesplnili

podmínku stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii uvedenou v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31.12.1995, pro stanovení důchodového věku 55 let, konec citace. V rozsudku č. j. 3 Ads 258/2015-27 Nejvyšší správní soud uvedl: „Není správný výklad krajského soudu v projednávané věci, podle kterého § 1 nařízení č. 363/2009 Sb., výslovně uvádí pouze podmínku být zaměstnán v hornictví před 1.1.1993, nikoliv po něm. Naopak, s užitím systematického, teleologického a historického výkladu lze dospět k závěru, že nařízení č. 363/2009 Sb., skutečně na případ žalobce nelze aplikovat, neboť ten není horníkem, který vykonával zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v uranových dolech ke dni zrušení pracovních kategorií (31.12.1992) a pokračoval v něm i po tomto dni, protože by mu bylo zabráněno v získání další doby zaměstnání potřebné pro stanovení nižšího důchodového věku“.

30. Podle ust. § 37b odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1.10.2016, ustanovení tohoto dílu se vztahují na pojištěnce, kteří a) před 1.10.2016 začali vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (dále jen „zaměstnání v hlubinném hornictví“) a b) v zaměstnání v hlubinném hornictví odpracovali celkem aspoň 1. 3 300 směn, popř., jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 2 200 směn, nebo 2. 3 081 směn, pokud zaměstnání v hlubinném hornictví skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, popřípadě, jde-li o zaměstnání v hlubinném hornictví v uranových dolech, 1 981 směn, pokud toto zaměstnání skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice.
31. Podle § 37b odst. 2 téhož zákona, směnou v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu po 31. 12. 1992 se rozumí taková směna, v níž pojištěnec vykonával zaměstnání v hlubinném hornictví po převážnou část pod zemí. Počet směn v zaměstnání v hlubinném hornictví za dobu před 1. 1. 1993 se zjistí tak, že počet kalendářních dnů zaměstnání v hlubinném hornictví, které bylo podle právních předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se vynásobí koeficientem 0,6 a zaokrouhlí směrem nahoru.
32. Podle ust. § 37 c odst. 1 téhož zákona, důchodový věk pojištěnce uvedeného v § 37b se stanoví tak, že od důchodového věku stanoveného podle § 32 se odečte 7 let; při stanovení důchodového věku tohoto pojištěnce se u žen postupuje stejně jako u mužů stejného data narození.
33. Soud sdílí názor žalované, že žalobci nevznikl nárok na snížení důchodového věku ani podle výše citovaných zákonných ustanovení, neboť žalobce v hlubinném hornictví po 31.12.1992 zaměstnání nevykonával. Shodně s žalovanou soud odkazuje na důvodovou zprávu k zákonu č. 213/2016 Sb., z níž plyne, že účelem uvedené právní úpravy bylo upravit důchodové nároky horníků, kteří do zaměstnání v hlubinném hornictví nastoupili či nastoupí po 31.12.1992, což není případ žalobce, který zaměstnání v hlubinném hornictví vykonával toliko do 31.10.1992.
34. Z odůvodnění rozhodnutí žalované je zřejmé, že se žalovaná vypořádala se všemi námitkami žalobce a své závěry řádně odůvodnila. Namítanými nezákonnostmi rozhodnutí postiženo není. Nesprávný názor žalované, která jako jednu z podmínek nároku na snížení důchodového věku stanovila dosažení důchodového věku 55 let

popř. 56 let do 31.12.1992 nemá za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť tato dílčí nesprávnost neměla vliv na jinak věcně správné rozhodnutí žalované.

35. Ze všech výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto byla podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítnuta.
36. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 27.09.2018

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně